

A TERMÉSHOZAMOT ÉS AZ ÁRU MINŐSÉGÉT EGYARÁNT SÚLYOSAN BEFOLYÁSOLJA, HOGY NINCSENEK NÖVÉNYORVOSAINK

Hiányzik Romániában az integrált növényvédelem

Miközben az EU legtöbb tagállamában a növényorvosokként ismert mezőgazdasági szakemberek felügyelik a teljes növénytermesztést, Romániában akut hiány érhető tetten növényvédelmi szakemberekből. A Magyarországon képzett és Erdélyben dolgozó Maros megyei szakember lapunknak nyilatkozva rámutatott, a hazai mezőgazdaságban sürgősen meg kell honosítani az integrált növényvédelmet.

» MAKKAY JÓZSEF

A növényvédelmi szakemberek – a növényorvosok – az állatorvosi szakmához hasonlóan kiemelt szerepet töltenek be az Európai Unió tagországainak többségében, a növényorvosi kamarák tagjaként felügyelik a mezőgazdaságban zajló növényvédelmet. A gazdák a növényorvos által kiállított receptre/vényre vásárolhatnak magasabb veszélyességi kategóriába tartozó növényvédelmi szereket, míg a farmok kötelezően igénybe kell vegyék a növényorvos szolgáltatásait. Az egységes európai uniós szabályozás alól – mint sok más területen – Románia kilóg, a hazai növényvédelem a rendszerváltás óta a mezőgazdaság mostohagyerekének számít. Ezen a területen a szocialista agrárágazathoz képest is hatalmas visszaesés tapasztalható: országszerte felszámolták a növényvédelmi előrejelző állomásokat, a papíron még létező megyei növényvédelmi központok feladatköre pedig az alkalmazottak számára sem egyértelmű. A szervezett növényvédelem teljesen kilóg a romániai mezőgazdaságból: ha a pár éve nálunk is egyetemi mesterképzésben elnyerhető növényorvosi oklevéllel akar valaki elhelyezkedni, a munkaügyi igazgatóságoknál a mesterségek, szakmák lajstromában a munkaadója nem találja meg a növényvédelmi szakember megnevezést. Csak mezőgazdasági mérnöként alkalmazhatják.

A korszerű agrárgazdasággal rendelkező országokban a növénytermesztés legfontosabb szakterületként a növényvédelem kiemelt állami figyelmet kap. Példa erre Magyarország is, ahol szigorú törvényi háttér szabályozza a növényorvos feladatkörét, a gazdákkal, mezőgazdasági farmokkal fenntartott szakmai kapcsolatát és állami hatóságként az ellenőrző szerepét.

Senki nem ellenőrzi a szermaradványt

Aki tehát növényorvosként akar Erdélyben dolgozni, azt számos meglepetés éri. Mindezt az erdőszentgyörgyi Józsa Eszter példája is igazolja, aki 2004-ben a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem biológia-kémia szakán szerzett

Sok termelő helytelenül használja a növényvédő szereket, ami veszélyes a fogyasztók egészségére

» **Az egységes európai uniós szabályozás alól Románia kilóg, a hazai növényvédelem a rendszerváltás óta a mezőgazdaság mostohagyerekének számít. Ezen a területen a szocialista agrárágazathoz képest is hatalmas visszaesés tapasztalható: országszerte felszámolták a növényvédelmi előrejelző állomásokat, a papíron még létező megyei növényvédelmi központok feladatköre pedig az alkalmazottak számára sem egyértelmű.**

diplomát, ezt követően pedig egy magyarországi laboratórium vezetőjeként dolgozott, majd elvégezte a gödöllői Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem kertészmérnöki alapképzését. Ezt mesterképzésben növényorvosi szakosodás követte. Végül hazatért Erdélybe, hogy növényorvosként dolgozhasson. Szaktudását a gödöllői agrártudományi egyetem doktori iskolájának ösztöndíjasaként mélyítette el az elmúlt négy esztendőben, és jövőre védheti meg doktori disszertációját a ribizketermesztés integrált növényvédelméről. Amióta visszatért Erdélybe, Józsa Eszter növényvédelmi szakemberként vállalt munkát egy Maros megyei virágfarmon, majd három évig növényvédelmi termékeket forgalmazó szaküzletet vezetett, idén tavasztól pedig Maros megyei falugazdászként tevékenykedik több megye területén, hiszen a magyar kormány által finanszírozott erdélyi falugazdász-hálózat keretében a növényorvos egyelőre ritka foglalkozás, mint a fehér holló.

„A gazdákkal való kapcsolattartást megszoktam a növényvédőszerboltban. Nagyon sokan megkerestek és tanácsot kértek. Munkaidő után kestem fel a könyékbéli termelőket, hogy a kertjükben vagy a szántóföldön győződjek meg, milyen betegségre vagy kártevőre kérnek szereket. Sok negatív tapasztalatom is volt” – magyarázza a Maros megyei szakember. Józsa Eszter nagy gondnak tartja, hogy a legtöbb növényvédelmi szaküzletben nincs szakember, aki eligazítsa a gazdákat. Az eladók valamilyen gyorstalpaló tanfolyamon szereznek papírt, hogy ilyen szaküzletben árulhassanak, ehhez azonban szaktudás nem társul. A másik gond a gazdák hozzáállásával van. Ha egy vegyszert tíz liter vízben kell feloldani, sokan öt literbe teszik, hogy biztosan erős legyen és hasson. Ez viszont környezetszennyezést okoz, másrészt súlyos kockázati tényezőt jelent a fogyasztóra nézve.

A szaktanácsadó többször megta-
pasztalta, hogy a gazdák egy része nem tartja be a növényvédő szerek

alkalmazásakor kötelező ételme-
zés-egészségügyi várakozási időt.
Van, aki úgy viszi a piacra a termé-
nyeit, hogy egy-két nappal korábban
permetezett erős szerekkel. A nö-
vényorvos szerint mindezt azért lehet
Romániában büntetlenül megtenni,
mert senki nem ellenőrzi a piacok
zöldség- és gyümölcsfelhozatalát.

Józsa Eszter szerint a növények megfigyelésén van a lényeg

„Nem tudjuk, milyen megyékben
van korszerű laboratórium, amely
kimutatja, hogy az adott növényben
van-e szermaradvány. A korszerű fel-
szerelés nagyon drága berendezés,
ezért valószínűleg csak Bukarestben
meg egy-két megyeszékhelyen műkö-
dik ilyen. Az európai uniós előírások
szerint az ellenőrzéseket a szakható-
ságnak kell elvégeznie. Mivel Romá-
niában nem működik a növényorvosi
hálózatot magában foglaló növényvé-
delmi felügyelet, komoly fenntartása-
im vannak a piaci és a nagyáruházi
ellenőrzések hatékonyságával kap-
csolatban” – érvel lapunknak Józsa
Eszter növényorvos.

Az alapoktól kell kezdeni

Falugazdász munkája jól mutatja,
mekkora szükség van a növényvédel-
mi szakemberek szaktanácsadására.
Tapasztaltabb és idősebb mezőgazda-
sági szakemberek is megkeresik nö-
vényvédelmi kérdésekben, miközben
nagyon sok Maros és Hargita megyei

gazdával telefonon és személyesen
is tartja a kapcsolatot. Szezon ide-
jén heti rendszerességgel találkozik
zöldség- és virágtermesztőkkel, ilyen-
kor, késő ősszel, illetve télen pedig
az RMGE Maros gazdaszervezet által
rendezett gazdatanfolyamok növény-
védelmi előadója.

Az Erdélyben hiányzó növény-
védelmi szaktanácsadás ellenére
a szakember nem érti, hogy a Sapi-
entia – Erdélyi Magyar Tudomány-
egyetem marosvásárhelyi karának
kertészmérnöki szakán, illetve az
ország más agráregyetemein végzett
növényvédelmi szakemberek miért
nem tudnak elhelyezkedni a szak-
májukban. A mezőgazdasági minisz-
terium miért nem találja meg a mód-
ját e hiányágazat újjáélesztésének?
Növényorvosok nélkül a gazdák ma-
gukra maradnak a növényvédelem
megoldatlan kérdéseivel, miközben
ez súlyosan befolyásolja a termés-
hozamot és az áru minőségét egyaránt.
„A kis- és nagytermelők nyitottak a
korszerű növényvédelemre, ami el-
sősorban integrált védelmet jelent.
Ez annyit tesz, hogy kémiai szereket
csak akkor alkalmazunk, ha tényleg
szükséges. A növények megfigyelése
a kulcsszó. Ha megfelelően gondoz-
zuk, ha a növény megkapja a szük-
séges tápanyagot és jó természeti
technológiát alkalmazunk, ritkáb-

ban lesz szükségünk növényvéde-
lemre. A legtöbb kórokozó úgyneve-
zett gyengültségi kórokozó, amit a
növény rossz fejlődése okoz” – fog-
lalja össze a korszerű növényvéde-
lem lényegét Józsa Eszter.

Az erdőszentgyörgyi szakember
szerint mindent az alapoktól kell el-
kezdeni. Megfelelő szaktudás nélkül
sem az integrált növényvédelem,
sem az egyre többet hangoztatott
biotermesztés sem működőképes
Romániában. Ehhez elsősorban kép-
zett növényvédelmi szakemberekre,
növényorvosokra van szükség, akik
a gazdákkal, a mezőgazdasági termelőkkel
közösen új irányt szabhatnak a
romániai mezőgazdaságnak. Olyan
irányt, amelyet az Európai Unió zöl-
dítési programja, a kevesebb vegy-
szerfelhasználó növényvédelemre
való átállás követel meg az országtól.
Józsa Eszter szerint ez csak akkor le-
het sikeres, és nem válik fiaszkóvá, ha
a gazdákat idejében felkészítik az új
kihívásokra és követelményekre.